VYUŽITÍ EYE-TRACKINGU VE VÝZKUMU UČITELE: PROČ A JAK

Eva Minaříková, Miroslav Janík, Zuzana Šmideková, Tomáš Janík

Klíčová slova: výzkum učitele, profesní vidění, eye-tracking

Cílem příspěvku je na základě přehledu dostupných studií diskutovat možnosti využití technologie eye-trackingu ve výzkumu učitele a jeho

profesního vidění, jaké cíle lze sledovat a jakými způsoby jich lze dosáhnout. Dále bude představen design konkrétního výzkumu, který eye-tracking pro výzkum profesního vidění využívá.

Profesnímu vidění učitelů byla v posledních 20 letech věnována značná výzkumná pozornost (van Es & Sherin, 2006; Sherin, 2007; Seidel et al., 2010; Stürmer et al., 2013). Profesní vidění odkazuje k tomu, jak učitelé vnímají situace ve výuce, jak je interpretují a jak jim rozumí. Studie zaměřené na tento koncept využívají především dat z verbálních vyjádření učitelů (rozhovory, písemné reflexe), především v reakci na videosekvence z výuky. V posledních letech se otevřela nová perspektiva na profesní vidění učitelů – a to konkrétní směr pohledu učitelů. Eye-trackingová technologie umožnila výzkumníkům prozkoumat to, jak učitelé distribuují svoji vizuální pozornost. Studie využívající tuto možnost se zaměřují jak na vizuální pozornost učitelů při sledování videozáznamů výuky z hodin neznámého učitele (např. Wolff et al., 2016), tak v rámci vlastní výuky (Stürmer et al., 2017).

Příspěvek vychází z analýzy dostupné výzkumné literatury týkající se využití eye-trackingu ve výzkumu učitele (jeho profesního vidění či příbuzných konceptů). V rámci přehledu se zaměříme především na cíle jednotlivých výzkumů a na způsoby využití eye-trackingové technologie. Dále představíme design aktuálně probíhajícího výzkumu, který využívá eye-tracking pro výzkum profesního vidění učitelů anglického jazyka na druhém stupni ZŠ.

Prezentace přiblíží možnosti, ale i limity eye-trackingu a jeho využití ve výzkumu učitele. Diskutovány budou možnosti jeho konkrétního využití v českém pedagogickém výzkumu.

Bibliografie

Seidel, T., Blomberg, G., & Stürmer, K. (2010). „Observer“ – Validierung eines videobasierten Instruments zur Erfassung der profesionellen Wahrnehmung von Unterricht. *Zeitschrift für Pädagogik*, 56(Beiheft), 296–306.

Sherin, M. G. (2007). The development of teachers´ professional vision in video clubs. In R. Goldman, R. Pea, B. Barron, & S. J. Derry (Eds.), *Video research in the learning sciences* (s. 383–396). London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Stürmer, K., Könings, K. D., & Seidel, T. (2013a). Declarative knowledge and professional vision in teacher education: Effect of courses in teaching and learning. *British Journal of Educational Psychology*, 83(3), 467–483.

Van Es, E. A., & Sherin, M. G. (2006). How different video club designs support teachers in „learning to notice“. *Journal of Computing in Teacher Education*, 22(4), 125–135.